

LIETUVOS TSR MOKSLŲ AKADEMIJA
ISTORIJOS INSTITUTAS

LIETUVOS
ISTORIJOS
METRAŠTIS

1972
metai

VILNIUS

1973

INSTITUTE OF HISTORY
OF THE ACADEMY OF SCIENCES OF THE LITHUANIAN SSR

THE YEAR-BOOK
OF LITHUANIAN
HISTORY

1972

VILNIUS

1973

INSTITUT FÜR GESCHICHTE
DER AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN DER LITAUISCHEN SSR

JAHRBUCH
FÜR LITAUISCHE
GESCHICHTE

1972

VILNIUS

1973

ИНСТИТУТ ИСТОРИИ
АКАДЕМИИ НАУК ЛИТОВСКОЙ ССР

ЕЖЕГОДНИК
ИСТОРИИ
ЛИТВЫ

ГОД
1972

ВИЛЬНЮС

1973

Redakcinė kolegija

Jurginis Juozas, Merkys Vytautas, Milius Vacys, Strazdūnaitė Rita (sekretorė), Sadžius Henrikas (vyr. redaktorius pavaduotojas), Tautavičius Adolfas, Tyla Antanas, Vaitkevičius Bronius (vyr. redaktorius), Zepkaitė Regina

Vilnius, Kosciuškos 30
Lietuvos TSR Mokslų akademijos Istorijos institutas

Вильнюс, ул. Костюшки, 30
Институт истории Академии наук Литовской ССР

M $\frac{0164-137}{M851(10)-73}$ Z-73

Tarybų Sąjungai — 50 metų

Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos įkūrimas, kurio 50-osios metinės sukako 1972 m. gruodžio 30 d., yra reikšmingas istorinis įvykis. Jį diktavo objektyvi istorijos raida. Tarybinių respublikų susijungimas į vieną sąjunginę valstybę užtikrino ir išorinį saugumą, ir vidaus ūkio suklestėjimą, ir tautų nacionalinio vystymosi laisvę.

Daugianacionalinės valstybės sukūrimo aktu buvo apvainikuotas Didžiojo Spalio išlaisvintų Rusijos tautų judėjimas už susitelkimą į vieną socialistinę šeimą.

Sio judėjimo pradiniame etape — 1918—1919 metais — dalyvavo ir mūsų krašto liaudis, revoliucine kova sukūrusi Tarybų Lietuvą ir pasisakiusi už glaudžią valstybinę visų tarybinių respublikų sąjungą. Tačiau Lietuvos darbo žmonių vienijimosi siekimai tuo metu nebuvo įgyvendinti: juos sužlugdė lietuvių buržuazijos talkininkaujami užsienio interventai.

Tik po 20 metų, kai galutinai buvo nuverstas buržuazijos viešpatavimas ir Lietuva vėl paskelbta Tarybų Socialistine Respublika, liaudies valia buvo įgyvendinta: 1940 m. rugpiūčio 3 d. Tarybų Lietuva įstojo į TSR Sąjungą ir tapo lygiateise jos nare.

Daugianacionalinė tarybinė liaudis TSRS įkūrimo 50-ąsias metines sutiko monoliškai susitelkusi, Komunistų partijai vadovaujant, tvirtai žengdama keliu, kurį nužymėjo jos programa, TSKP XXIV suvažiavimas.

Žemiau spausdiname straipsnius, skirtus garbingai sukakčiai pažymėti.